

דרך מצותיך

עם ביאורי
הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ

”מה יפו פעמיך” (ג)

פרשת חקת

תשפ”ו

לומדים יקרים,

השבוע מתפרסם השיעור השני מתוך ארבעה על מאמר "מה יפו פעמיך",
מספר 'דרך מצוותיך' לאדמו"ר הצמח צדק.

תוכן עניינים

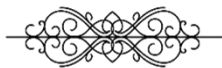
רחיצת הרגליים בעלייה למעלה שגיאה! הסימניה אינה

מוגדרת.

שבירת הכלים: יופייה של דרגת הנעליים שגיאה! הסימניה

אינה מוגדרת.

ניקת החיצונים מחסד עליון שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת אחי האהוב ינון פליישמן, שנפל במלחמה

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת

מורנו ורבנו הגדול אשר מימיו אנו שותים

הרב עדין בן אברהם משה אבן ישראל (שטיינזלץ) זצ"ל

להקדשת החוברות לעילוי נשמת יקיריכם התקשרו: 052-886-8823

ועתה יש להבין ענין "מה יפו פעמיך", מהו היופי של ההילוך. כי פירוש "פעמיך" היינו ההילוך לבד, ומה שכתוב "בנעלים" הוא ענין שני, לומר שההילוך עם הנעלים יפה ביותר מיופי ההילוך מצד עצמו. אבל עם כל זה ההילוך מצד עצמו יפה גם כן, ויש להבין מהו ענין היופי שבהילוך. כתיב: "עוז והדר לבושה", פירוש: כי אנו רואים בלבושים הגשמיים שבאדם, הגם שהלבוש הוא נפרד לגמרי ממהות האדם, הנה יבוא לגוף האדם על ידי הלבושים יתרון מעלה, מה שלא היה מוצאו על ידי עצמו. והוא הפאר ותפארת שיתפאר, ויהיה הדר מאד על ידי לבושים נאים, כידוע. והרי על ידי הפאר ההוא נתעלה בגופו מאוד, והיה לאיש אחר ממש. וגם הוא חשוב ונכבד בעיני כל רואה, מה שלא היה מוצא עילוי זה וכבוד זה לנפשו וגופו מצד עצמו.

שבאדם, הגם שהלבוש הוא נפרד לגמרי ממהות האדם, הנה יבוא לגוף האדם על ידי הלבושים יתרון מעלה, מה שלא היה מוצאו על ידי עצמו. אמנם בדרך כלל מדובר על הצד המכסה והמסתיר של הלבוש, אולם כאן מודגש דווקא הצד השני: הלבוש גם נותן משהו שלא היה לפניו, מהות מסוימת של יופי שאין בגוף עצמו, והוא הפאר ותפארת שיתפאר, ויהיה הדר מאד על ידי לבושים נאים, כידוע. והרי על ידי הפאר ההוא נתעלה בגופו מאוד, והיה לאיש אחר ממש. וגם הוא חשוב ונכבד בעיני כל רואה, מה שלא היה מוצא עילוי זה וכבוד זה לנפשו וגופו מצד עצמו. אפשר לראות בכל מיני הקשרים שעניינו של הלבוש הוא לא רק לכסות ולהצניע את האדם, אלא להוסיף לו דבר שלא היה אצלו קודם לכן, כמו למשל במדי הצבא, בגדי כהונה וכן הלאה. מאותו צד, אפשר לפעמים לראות שכאשר מפשיטים מאדם את הלבוש הוא הופך להיות חסר משמעות, מפני שכעת הוא ערום והוא ככל האדם; כך למשל יכול להיות רמטכ"ל גדול, שכאשר הוא יפשוט את מדיו הוא יהפוך להיות ממש כאחד

המאמר מבוסס על הפסוק "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב", והוא עוסק בלבוש המנעלים של השכינה שבדרגת הרגליים. באות ב של המאמר דובר על כך העלייה של הכיסוי לשורשו הראשון, ועל כך שמקורו של הלבוש הוא גבוה מאוד ביסודו.

ועתה יש להבין ענין "מה יפו פעמיך", מהו היופי של ההילוך. כי פירוש "פעמיך" היינו ההילוך לבד, ומה שכתוב "בנעלים" הוא ענין שני, לומר שההילוך עם הנעלים יפה ביותר מיופי ההילוך מצד עצמו. אבל עם כל זה ההילוך מצד עצמו יפה גם כן, ויש להבין מהו ענין היופי שבהילוך. עד לכאן דובר על היופי של הנעליים, אבל מהפסוק עולה שיש יופי גם בהליכה כשלעצמה, ב'פעמים', והשאלה כאן היא מהו יופייה של ההליכה כשלעצמה, מעבר ליופי של הנעליים.

תפארת: היופי שבלבוש

כתיב: "עוז והדר לבושה" (משלי לא, כה), ומתחיל הצמח צדק את ההתבוננות בעניין הלבוש דווקא מהלבוש הגשמי. פירוש: כי אנו רואים בלבושים הגשמיים

ויש לשאול: מהיכן כח זה ללבושים הנפרדים? אמנם, העניין הוא דידוע הוא שהתפארת עולה עד הכתר. פירוש, שהוא בחינת אין, כמו בחינת אין של המקיף הנקרא כתר. על כן יש בכח התפארת להגביה ולהעלות מהות הדבר משפלות לעלייה. שהרי אנו רואים שהגוונים (של הלבוש, שהם עיקר התפארת), אינו עצם מהות הדבר והוא בחינת אין לבד, ועל ידי הגוונים יוגבה ויתעלה מהות הדבר, אין זה כי אם מחמת הארת הכתר שיש בתפארת. כי הנה המקיפים שורים על הלבושים, כי שרשם הוא מהמקיפים אלא שנתגשמו, כמו שנתבאר במקום אחר.

יתלבשו בלבוש שק או שיפשיטו מהן את הלבושים הללו, הן כבר יהיו הרבה פחות מרשימות.

לענייננו, השאלה כעת היא מניין כוחו של הלבוש המסתיר והמכסה להעלות את הגוף שאותו הוא מלביש. אמנם, העניין הוא דידוע הוא שספירת התפארת עולה עד הכתר, מפני שהיא שייכת לקו האמצע, שכולל בתוכו את כתר, תפארת ויסוד. פירוש, שהוא בחינת אין, כמו בחינת אין של המקיף הנקרא כתר. המקיף איננו משפיע באופן פנימי, אלא באופן כזה שהמקבל איננו יכול להשיג ולהכיל אותו, ולכן ההשפעה היא איננה ישירה.

על כן יש בכח התפארת להגביה ולהעלות מהות הדבר משפלות לעלייה. לספירת התפארת יש מספר מובנים ומרחבים שבהם היא פועלת, ואחד מהם הוא המושג של היופי או של ההרמוניה. מכיוון שכך, אפשר לומר שהיופי מגיע עד לכתר, כלומר ששורשו הוא מעל לחכמה ומעבר לתחום הרציונלי, מפני שהכתר הוא הרצון שמעל לשכל ולחכמה והתפארת יכולה להגיע עד אליו. זאת אומרת שהתפארת איננה פועלת רק באופן גלוי אלא היא מסתתרת ומצויה מעבר למהות הגלויה של הדברים, ומכיוון שהיא לא פועלת באופן פנימי היא כוללת בתוכה

האדם. מהבחינה הזו, הלבוש קשור לעולם הקישוט וגילוי הפאר, ואילו הקשר שלו לעולם הצניעות הוא משני. להבדיל, בספר 'אי הפינגוונים' של אנטול פראנס מסופר כיצד השטן טוען שהעולם ממשיך לחטוא רק בגלל הבגדים, מפני שהוא זה שגורם לאנשים להתפאר ולהתגאות.

ועל כך יש לשאול: מהיכן כח זה ללבושים הנפרדים? כלומר אם הלבוש הוא איננו חלק מהגוף והוא איננו חלק מהאישיות של האדם, מניין נובע כוחו להוסיף לאדם עילוי שלא היה לו לפני כן? אפשר לראות התחלה של תשובה בממדים רוחניים יותר. אם לוקחים למשל איזושהי מחשבה או רעיון, שאותם אפשר להגדיר כגוף הדבר, הרי שהם תמיד יזדקקו ללבוש מסוים כדי להתגלות בתוכו. כך למשל מחשבה צריכה מילים, ורעיון מתמטי דורש סמלים מתמטיים וכך הלאה, ולמעשה כל האופנים והביטויים השונים של עולם הספרות נועדו בצורה מופשטת למדי להעניק לבושים לרעיונות ואידאות מסוימות. אמנם אלו דרגות שונות של לבושים, אך בסופו של דבר יש להם מהות משל עצמם, וכאשר הם מלבישים את מה שהם ראוים לו, הם מעניקים צורה אחרת לדברים, הם מוסיפים דברים שלא היו ברעיונות הללו מלכתחילה; אם האידאות

על כן יש הארת התפארת בהלבושים, עד שיפארו את האדם ויתעלה על ידם בתכלית העילוי. והיופי שבלבושים אינו הלבוש עצמו, אך הוא שרש הלבוש, כמו שהיה בבחינת מקיף כו'. וזהו עליית הלבוש כאשר יתראה בו היופי והתפארת, כי כל תפארת הוא מעלה בבחינת התנשאות ויוקר מופלג, כנזכר לעיל.

וזהו ענין היופי בנעלים, פירוש: כי כאשר הלבושים מכסים על המלכות, להסתירה ולהעלימה בעולמות דבריאה יצירה עשיה, אינן יפים כלל. אדרבה, כתיב: "אל תראוני שאני שחרחרת" כו'. אך כשהיא עולה בתכלית העילוי באצילות (וגם הלבושים מתבררים ומגיעים לשרשם דתהו כדלעיל פרק ב), אז הלבושים בבחינת התפארת והיופי שבלבושים כנזכר לעיל, והן משבחין ומעלין אותה בעילוי היותר גבוה מכמו שהיתה תחלה (באצילות קודם ירידתה בבריאה יצירה עשיה, ללבוש לבושי נוגה לבררם). ואם כן, הגם שהנעלים, היו בחינת לבוש שק מתחלה, נעשים יפים ביופי ותפארת העליון שניתן בלבושים, וכתיב: "מה יפו פעמיך בנעלים", שהנעלים יתנו תוספת יופי לה כו', ודי לחכימא.

המקיף והמוקף תמיד נשאר יחס של שני דברים שזרים זה לזה, גם אם יש אופן מסוים שבו הם מתייחסים אחד לשני, אלא שיש שני מופעים ליחס הזה: אופן אחד שבו המוקף הוא מופשט לגמרי מבחינתו של המוקף, ואופן אחר שבו המוקף הוא למעשה המעגל החיצון של המוקף, ואז הוא יכול להתבטא בבגד שלובשים או בצבע שדבר מסוים צבוע בו. מה שבעצם הצמח צדק אומר כאן זה שהכוח והעוצמה של היופי נובעים מכך שהוא שייך לדרגה מאוד מופשטת, שלפעמים היא מתבטאת באופן מאוד גשמי וחומרי ואז אפשר להתייחס אליה, ולפעמים לא. יוצא, שאמנם את המקיף לא ניתן להשיג ואת הלבוש כן, אך שניהם אינם פועלים מתוך מהות החומר אלא באופן של מקיף.

וזהו עליית הלבוש כאשר יתראה בו היופי והתפארת, כי כל תפארת הוא מעלה בבחינת התנשאות ויוקר מופלג, כנזכר

הלבוש והמלוּבש, אבל הלבוש הוא מהותו של המקיף שירדה לדרגה יותר נמוכה ומגושמת. היחס בין המקיף והלבוש קשור לבעיה שהוזכרה באות הקודמת של המאמר בנוגע לירידה ולשבירה, שכן גם כאן ניתן לראות שהמהות שהייתה במעלה גבוהה ביותר עלולה להפוך להיות דווקא המהות הנמוכה והשפלה יותר.

אם כן ללבוש ולמקיף יש קשר פנימי, שאיננו מתבטא באופן שבו הן מתגלים אלא דווקא בשורש המוסתר והנעלם שלהם. על כן יש הארת התפארת בהלבושים, עד שיפארו את האדם ויתעלה על ידם בתכלית העילוי. והיופי שבלבושים אינו הלבוש עצמו, אך הוא שרש הלבוש כמו שהיה בבחינת מקיף כו', או במילים אחרות: היופי הוא איננו הלבוש בעצמו, אלא הוא הנשמה שלו. כשם שהלבוש והמקיף אינם פועלים ישירות, כך גם היופי איננו פנימי ללבוש אלא הוא פועל עליו בדרך מקיף. היחס בין

חוזרת על ידי העלייה והירידה הללו לנקודה גבוהה יותר. הלבושים שהתווספו לה גורמים לעילוי נוסף, כשם שהלבוש יכול להעלות את המלובש לדרגה גבוהה יותר שלא הייתה בו לפני כן, על ידי זה שהוא מוסיף סוג חדש של יופי ללובש אותו. אותו התהליך מתרחש גם בנשמה: הנשמה יורדת לתוך העולם הזה, מתלבשת בלבוש שק גס ועבה שיש לו לא מעט חסרונות והוא בוודאי אטום למעלתה של הנשמה, ובכל זאת כאשר הנשמה חוזרת למקורה הראשון היא מתעלת על ידי הלבוש לדרגה שהיא לא הייתה בה לפני כן. אם כן, העניין הוא שלאחר הירידה לא רק חוזרים למקום ההתחלתי, אלא אפשר גם להתעלות למעלות גבוהות יותר.

ואם כן, הגם שהנעלים, שהם הלבוש הגס ביותר על החלק הנמוך ביותר בגוף, היו בחינת לבוש שק מתחלה, נעשים יפים ביופי ותפארת העליון שניתן בלבושים, וכתוב: "מה יפו פעמיך בנעלים", שהנעלים יתנו תוספת יופי לה כו', ודי לחכימא. אם כן, דווקא על ידי המנעלים העלייה יכולה להביא את הדברים לדרגה גבוהה יותר. למעשה, כל תהליך של יצירה בעולם כולל בתוכו את הירידה למטה ואת ההתלבשות בלבושים מסוימים, והרבה פעמים זהו תהליך כואב. למשל, כאשר מחשבה נמצאת במקורה היא חופשית, אך כאשר היא מנסה לרדת למטה ולהתבטא היא מחפשת מילים, ועל ידי כך היא נעשית יותר מוגדרת ויותר מכוסה. לפעמים זהו תהליך רק של הסתרה וכשלון שבו הלבושים רק חונקים את המהות, ואז

לעיל. ספירת התפארת היא מורכבת, מפני שהיא איננה כוללת בתוכה רק את עניין היופי, אלא היא כוללת בתוכה גם את הצד של הפאר ושל ההדר. זאת אומרת שהיופי של התפארת כולל בתוכו ממד נוסף, שהוא הממד של דבר נעלה.

כעת חוזר הצמח צדק לפסוק שעליו מבוסס המאמר, "מה יפו פעמיך בנעלים". וזהו ענין היופי בנעלים, פירוש: כי כאשר הלבושים מכסים על המלכות, על השכינה, להסתירה ולהעלימה בעולמות דבריא יצירה עשיה, אינן יפים כלל. לבושי השכינה הללו דווקא מסתירים ומכסים אותה, ואדרבה, כתיב: "אל תראוני שאני שחרחרת" כו' (שיר השירים א,ו). ככל שכשהכלה של שיר השירים, שהיא השכינה-המלכות, יורדת לעולם, כך היא נעשית יותר שחרחרת, כלומר היא מוסתרת עוד ועוד על ידי לבושים שהם אינם יפים. אך כשהיא חוזרת למקומה והיא עולה בתכלית העילוי באצילות (וגם הלבושים מתבררים ומגיעים לשרשם דתהו כדלעיל פרק ב), שהרי השורש הראשון של הלבוש שייך לדרגות העליונות, אז הלבושים בבחינת התפארת והיופי שבלבושים כנזכר לעיל, והן משבחין ומעלין אותה בעילוי היותר גבוה מכמו שהיתה תחלה (באצילות קודם ירידתה בבריא יצירה עשיה, ללבוש לבושי נוגה לבררם).

בתמצית, העניין של העלייה והירידה הוא שכאשר המלכות יורדת בעולם הזה היא נמצאת בהסתר ובגלות, אך כאשר היא חוזרת אל המקום הראוי לה היא לא חוזרת רק ליופי הראשון שלה, אלא היא

ועתה יש להבין ענין היופי השני, שהוא היופי ד'פעמיים', שפעמיה יפים מצד עצמם, מלבד היופי דנעלים כנזכר לעיל. והענין הוא להיות כי עליית המלכות, הוא בבחינת רצוא ושוב, ששורשו הוא בבחינה של מטי ולא מטי כו'. כמו טבע האש, שהסתלקותו למעלה אינו הסתלקות לבדו, אלא כלול מהסתלקות והתפשטות, רוצה לומר עליה וירידה, שהרי מתנענע בהסתלקותו. והיינו לפי שהוא עולה וחוזר ויורד מעט וחוזר ועולה וכו', ומזה בא הנענוע. מה שאין כן ההסתלקות לבדו שאינו כלול מירידה, הוא שעולה בבת אחת לגמרי ממטה למעלה. והנה אופן העלייה של המלכות מבריאה יצירה עשיה לאצילות, אינו בבת אחת ובבחינת הסתלקות לבד, אלא בבחינה שכלול מירידה גם כן. הגם שהעיקר הוא העלייה, שהרי עולה מבריאה יצירה עשיה לאצילות, אבל בכל

בעלייתו מהשבי של החומר בעולם הזה הוא מעלה את הדברים יחד איתו. העלייה של החומר, של הלבוש או של המנעלים היא העלייה לרגל לראות את פני ה', שדובר עליה בתחילת המאמר: "כמה נאין רגליהן של ישראל בשעה שעולין לרגל". גם שם בעצם מדובר על החזרה של ישראל למקורם, לאדון ה', ועל ידי השינוי הזה כל המציאות משתנה – לא רק ישראל בעצמם, אלא גם הרגליים והנעליים שלהם; על ידי העלייה הזו החלקים התחתון מקבלים משמעות עליונה וחדשה לגמרי. זהו למעשה היופי של הלבוש שאותו ביקש הצמח צדק להסביר: יופיו של לבוש המנעלים גורם לעלייה לדרגה גבוהה ממה שהיה לפני כן.

עליית המלכות ברצוא ושוב

עד כאן דובר על הנעליים, שלהם יש יופי משלהם. ועתה יש להבין ענין היופי השני, שהוא היופי ד'פעמיים', של ההליכה, שפעמיה יפים מצד עצמם, מלבד היופי דנעלים כנזכר לעיל. והענין הוא להיות כי עליית המלכות, שהיא גם עליית השכינה

המחשבה שהייתה נפלאה הופכת לדיבור משעמם או כתיבה בלתי קריאה. אבל אם לאחר הירידה מצליח להתבצע גם תהליך של עלייה, הרי שהלבושים שהתווספו למהות הזו יכולים להביא אותה לנקודה שהיא גבוהה מנקודת הראשית שלה. המהות הראשונית אמנם הולכת לאיבוד בתהליך הירידה וההתלבשות, אבל אם היא מצליחה לחזור לאיזושהי משמעות, הרי שזכות הלבושים החדשים העלייה היא לדרגה גבוהה יותר.

העלייה לדרגה גבוהה יותר לאחר הירידה, מהווה צדיקו מסוים להגשמה של המחשבה. לכאורה, המחשבה במקורה הייתה הרבה יותר טהורה ונקייה, ומדוע לה להתלבש בלבושי מעשה נמוכים שמכאיבים לה? אלא שאם היא מצליחה לחזור לאחר הירידה למקומה הראשון, הלבושים שהיא מלובשת בהם משנים את מהותה ומוסיפים לה מעלות שלא היו בה לפני כן. כאמור, השינוי הזה מתאפשר בזכות שורשו הגבוהה של הלבוש, שפועל דווקא במקיף ולא בפנימיות: אמנם בירידתו הוא מסתיר ומחשיך, אולם

שהוא עולה וחוזר ויורד מעט וחוזר ועולה וכו', ומזה בא הנענוע. במובן מסוים, האש כלה ואינה כלה: היציאה וההשמדה העצמית של האש בכך שהיא מנסה לעלות למעלה מלויים כל הזמן בתהליך מנוגד של ירידה למטה, ועל ידי כך האש בוערת. בעירת האש מבוססת על התנועה שלה מלמעלה למטה וממטה למעלה, ולו האש רק תעלה למעלה או רק תרד למטה היא תפסיק לבעור: מה שאין כן ההסתלקות לבדו שאינו כלול מירידה, הוא שעולה בבת אחת לגמרי ממטה למעלה, ואז האש נעלמת, שהרי היא הולכת רק בכיוון אחד והיא חוברת למציאות אחרת לגמרי. באופן כללי, המילה 'הסתלקות' היא מילה בארמית שמשמעותה 'לעלות', ומשתמשים בה גם בעברית, כמו למשל בפסוק "אם אסק שמים" (תהילים קלט, ח). משמעות נוספת של 'הסתלק' היא 'לצאת מ', ולכן סיום תהליך הבערה של האש הוא כשהיא עולה ומסתלקת, כשהיא בעצם נעלמת. במובן מסוים האש כל הזמן מנסה להסתלק, אבל התנועה של הרצוא ושוב משאירה אותה בחיים; כאשר יש תנועה רק לכיוון אחד, כלפי מעלה, האש עוברת להיות רק בתהליך של כיליון והשמדה, של יציאה מהמציאות. והנה אופן העלייה של המלכות מבריאה יצירה עשיה לאצילות, אינו בבת אחת ובבחינת הסתלקות לבד, אלא בבחינה שכלול מירידה גם כן. מכיוון שתהליך העלייה של המלכות הוא תהליך של חיים, הוא איננו חד צדדי וחד כיווני. הגם שהעיקר הוא העלייה, שהרי עולה מבריאה יצירה עשיה לאצילות, אבל בכל

או הנפש, הוא בבחינת רצוא ושוב. תהליך העלייה הוא מעין תהליך דיאלקטי, במובן זה שהוא איננו פועל באופן חד צדדי אלא הוא הולך בשני כיוונים, קדימה ואחורה. למעשה, כל תהליך של חיים מבוסס על התנועה של רצוא ושוב, שהיא תנועה של פעימה שבאה והולכת; כך למשל עובדים הלב והריאות, ואפילו זרם חילופין חשמלי עובד באותה הצורה.

ששורשו הוא בבחינה של מטי ולא מטי כו'. העניין של 'מטי ולא מטי', נוגע ואינו נוגע, הוא שורשו של הרצוא ושוב, ולמעשה ההבדל ביניהם הוא איננו אלא ניואנס שנובע מההבדל במדרגות ביניהם: הרצוא ושוב הוא כאשר יש פער גדול בין המעלה והמטה ואז ישנה פעולה של מעין גלים גדולים, ואילו ה'מטי ולא מטי' הוא כאשר הם קרובים זה לזה, ואז הפעולה היא מעין רטט. 'מטי ולא מטי' זה כאשר יש משהו שהוא מאוד קרוב לאלוקי, אך גם שם אין מגע צמוד ותמידי, מעין "ורוח אלוקים מרחפת על פני המים" (בראשית א, ב). זהו מצב בו הדברים כמעט מגיעים לידי הזדהות אבל לא עד כדי הזדהות שלמה, ולכן הם יוצרים מעין רטט. אך כאשר התנועה הזו יורדת לעולם, למרחב הגדול והנמוך, היא הופכת להיות תנועה יותר סוערת ומגושמת, וכך הרטט הקטן הופך להיות תנועה דרמטית של עלייה וירידה, של רצוא ושוב.

כמו טבע האש, שגם היא בתנועה תמידית של רצוא ושוב: שהסתלקותו למעלה אינו הסתלקות לבדו, אלא כלול מהסתלקות והתפשטות, רוצה לומר עליה וירידה, שהרי מתנענע בהסתלקותו. והיינו לפי

עליה ממדרגה למדרגה יהיה אחר כך ירידה קצת, ואחר כך חוזר ועולה ביותר. וזהו בחינת רצוא ושוב, שהגם שהעלייה בחינת אור חוזר וגבוה רשפי אש, הוא כלול מבחינת השוב גם כן.

שלילדים קטנים קל יותר ללמוד מאשר מבוגרים: לילדים יש פחות לשכוח, ואילו מבוגר שלמד בבית הספר והמשיך לתיכון ולאוניברסיטה יודע כבר כל כך הרבה עד שקשה לו להבין דבר חדש, מפני שמבחינה מסוימת עליו לשכוח את כל מה שהוא כבר למד. במילים אחרות, הקשר בין הרצוא והשוב או בין העלייה והירידה הוא איננו מקרי, אלא הם חלק מאותו תהליך: הנפילה היא הכרחית לתהליך של גידול, והשכחה היא הכרחית לתהליך של למידה. אמנם, נקודת האיפוס והירידה שבין מדרגה למדרגה יכולה להיות גם מסוכנת. כפי שהוזכר לעיל, אפשר לראות את הרצוא ושוב כתהליך דיאלקטי שדורש שלילה או סתירה של המהות הראשונה כדי שתיוולד ממנה מהות חדשה. אלא שהסתירה הזו למעשה הורגת את הנושא הראשון, ואם היא לא מצליחה ליצור עניין אחד אז נותרים בלי שום דבר ביד.

דוגמה אחרת לתהליך של רצוא ושוב הוא הליכה או ריצה. לא ניתן ללכת אם לא מוכנים לעמוד לרגע על רגל אחת, וכך גם אי אפשר לרוץ אם לא מוכנים לרגע לרחף באוויר. מבחינה טכנית, ריצה הוא מצב שבו אדם מאבד את שיווי המשקל שלו, וזה למעשה מה שמאפשר את הריצה שלו; לולא הוא היה רץ, הוא כמובן היה נופל באותה סיטואציה. יוצא, שכדי ללכת או כדי לרוץ אדם צריך להגיע לנקודה מסוימת של נפילה. הצד השני של העניין

עליה ממדרגה למדרגה יהיה אחר כך ירידה קצת, ואחר כך חוזר ועולה ביותר. זאת אומרת שלמרות שהכיוון הכללי הוא עלייה, המכניזם של התהליך עדיין כולל בתוכו גם את הירידה. וזהו בחינת רצוא ושוב, שהגם שהעלייה בחינת אור חוזר וגבוה רשפי אש, הוא כלול מבחינת השוב גם כן. היחס של רצוא ושוב מתבטא גם ביחס שבין האור שיוורד והאור שחוזר, בין החסד והגבורה: החסד במהותו פועל מלמעלה למטה, הוא נתינה מדרגה גבוהה לדרגה נמוכה, ואילו הגבורה היא תהליך של הסתלקות ושל עלייה מלמטה למעלה. אם כן, גם בתוך תהליך ההתעלות יש שלבים: יש ירידה, שלאחריה מגיעה עלייה מחודשת, ושתי התנועות הללו קשורות זו בזו, וכמו שכתוב: "שבע יפול צדיק וקם" (משלי כד, טז) – הנפילה של הצדיק היא חלק מתהליך העלייה שלו. לכן, כדי שהעלייה תהיה יותר אפקטיבית ויותר גדולה היא לא זקוקה רק לנקודות של מנוחה והפסקה באמצע התהליך, היא לא זקוקה רק לעלייה הדרגתית, אלא היא זקוקה למשהו אחר – לנקודה של ירידה ונפילה, לנקודה של תוהו ואין. מהבחינה הזו, העניין של רצוא ושוב מצוי גם למשל בתהליך של קליטה ולמידה: בכדי שאדם יוכל לקלוט דבר חדש, הוא צריך במידה מסוימת לבטל ולשכוח את הישן, ואם הוא לא ישכח אז הקליטה שלו תהיה בעייתית. מצד מסוים זו אחת הסיבות לכך

בדרך של רצוא ושוב, וממילא למרות שתנועה היא בכיוון של עלייה היא עדיין צריכה לכלול בתוכה אלמנטים של ירידה, כדי שהיא תוכל להמשך להתקיים ולהתקדם.

***

הוא שלמי שעומד, יושב או שוכב על הקרקע, למי שנמצא בחוסר תנועה יש סיכוי הרבה יותר נמוך ליפול. זאת אומרת שמי שנמצא בתהליך ובתנועה של התקדמות נדרש לקחת סיכון מסוים של איבוד ושל נפילה, של ירידה שבסופו של דבר היא חלק ממהות העלייה. אם כן, לסיכומו של דבר, כל עלייה צריכה להיות

גיליון שבועי עם ביאורי חסידות של הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ זצ"ל

הרב עדין אבן-ישראל שטיינזלץ זצ"ל, שנודע במהלך השנים בשל פירושו לתלמוד, היה גם מורה לחסידות. סגנונו הקולח, ישיר והפשוט, מבקש לבאר את תורת החסידות העמוקה באופן נהיר ורלוונטי מתמיד. במשך כשישים שנה מסר הרב שיעור שבועי בחסידות, "חוגי חן למשנת חב"ד", אשר עסק בספרי היסוד של תורת חב"ד.

בגיליונות השבועיים מובאים ביאורים על ספרי 'תורה אור' ו-'ליקוטי תורה', שהם קבצי מאמרי חסידות מעמיקים מאת ר' שניאור זלמן מליאדי - בעל התניא ומייסד חסידות חב"ד - על פי סדר פרשות השבוע. בשיחה חיה ובחן, מבאר הרב את מושגי היסוד והשקפתה של החסידות, ומכניס את פנימיותם של המאמרים אל תוך עולמם ונפשם של הלומדים. השיעורים והגיליונות מכוונים להאיר ולעורר את השומעים לחיות, התלהבות וכנות בעבודת ה'; לתפילה, התמסרות ודבקות בקב"ה.

נשמח לתרומה עבור
המשך הפצת הגיליונות!
תרומה מומלצת: ₪ 2

לקבלת גיליון
שבועי דיגיטלי

המעוניין לקבל את הגיליון בכל שבוע, מזדפס או דיגיטלי, מוזמן ליצור קשר:

TalmideiHarav@gmail.com | 055-663-1275

מרכז שטיינזלץ
למד את עמי

